

Stiftelsen
Allmänna Barnhuset

DET GÄLLER EN AV FEM

– fakta om barn, sexuella övergrepp
och sexuell exploatering i Sverige 2014

Åsa Landberg, Carl Göran Svedin, Gisela Priebe, Marie Wadsby, Linda Jonsson och Cecilia Fredlund

Stiftelsen Allmänna Barnhuset arbetar för att stärka barn i socialt utsatta situationer. Vår verksamhet vänder sig till praktiker, forskare och beslutsfattare. Vi utgår från Barnkonventionen och arbetar med:

- Att utveckla och sprida kunskap utifrån forskning och praktik
- Att öka kompetensen hos de professionella som möter barn
- Att påverka beslutsfattare och politiker

Det gör vi genom att stödja forskning, driva metodutvecklingsprojekt, ordna konferenser och publicera böcker och rapporter.

Det gäller en av fem – fakta om barn, sexuella övergrepp och sexuell exploatering i Sverige 2014

ISBN: 978-91-86759-22-3

Utgivningsdatum: 12 november 2015

Författare: Åsa Landberg, Carl Göran Svedin, Gisela Priebe, Marie Wadsby, Linda Jonsson och Cecilia Fredlund

Illustrationer: Ivar Inkapööl

INNEHÅLL

Inledning	4
Vår undersökning	5
Sexuella övergrepp mot barn	6
Sex och avklädda bilder på nätet	8
Sexuell exploatering av barn	10
Finns det elever som utsatts för människohandel?	13
Elever som skadat sig själva med sex	14
Relationer till föräldrarna	15
Självkänsla	16
Psykisk hälsa	17
De flesta berättar för någon	18
Slutsatser	20
Här behöver vi tänka om!	23
Dags att prata om sexuella övergrepp mot barn!	25

Inledning

Stiftelsen Allmänna Barnhuset har med hjälp av forskare från Linköpings och Lunds universitet haft möjligheten att fråga ett representativt urval av närmare 6 000 gymnasieelever om deras erfarenheter av sexuella övergrepp och sexuell exploatering under uppväxten. Det ger oss en unik möjlighet att dra slutsatser, att generalisera och att svara på frågor:

Hur många barn är det egentligen som har utsatts för sexuella övergrepp och sexuell exploatering i vårt land? Hur mår de? Vem har de berättat för och vilket stöd har de fått?

Resultaten bygger på vad eleverna själva valt att berätta. Eftersom samma frågor ställts vid flera undersökningar går det att jämföra svaren med tidigare år.

Sexuella övergrepp mot barn och ungdomar skapar ett stort lidande för alla de som utsätts, och risken för ohälsa och psykosociala problem ökar. Föräldrar, syskon, släktingar och vänner påverkas också starkt. Sexuella övergrepp medför dessutom stora kostnader för samhället, till exempel för socialtjänsten, hälso- och sjukvården, skolan och rättssystemet.

Svaren vi fått är värdefulla och kan ligga till grund för att planlägga och organisera arbetet mot sexuella övergrepp mot barn under de närmaste åren.

Barnkonventionen slår fast att varje barn har rätt att skyddas mot sexuella övergrepp och mot att utnyttjas i prostitution och pornografi. Trots det lyckas vi inte skydda varje barn. Varje enskilt barn som utsätts för sexuella övergrepp innebär ett misslyckande.

De barn som har utsatts behöver identifieras och ska erbjudas skydd, upprättelse och rehabilitering.

Sexuella övergrepp kan och ska förebyggas, och arbetet med att förebygga ska bygga på kunskaper och fakta.

Vår undersökning

Det här är den tredje stora undersökningen som gjorts om av samma forskargrupp. De tidigare undersökningarna genomfördes 2004 och 2009. Det gör att vi kan jämföra svaren och se utveckling över tid. Undersökningen har genomförts av forskare från Linköpings och Lunds universitet på uppdrag av Stiftelsen Allmänna Barnhuset och har finansierats av regeringen. Den här skriften sammanfattar delar av undersökningen från 2014. Den som är intresserad av att läsa mer om resultaten eller om hur undersökningen är upplagd, kan ta del av den fullständiga rapporten, [Unga, sex och internet - i en föränderlig värld](#), via Stiftelsen Allmänna Barnhusets hemsida www.allmannabarnhuset.se eller via Linköpings universitet www.barnafrid.se¹

Statistiska Centralbyrån har gjort ett urval av skolor som är representativt. Några av de utvalda skolorna föll bort för att de lagt ned, inte ville delta eller inte svarade. Det var frivilligt att delta, och det fanns elever som valde att avstå, eller helt enkelt inte var i skolan den dag som undersökningen genomfördes.

Sammanlagt medverkade 5 873 elever från 171 skolor. Eleverna besvarade enkäten under lektionstid, med en av skolan utvald, ansvarig person i klassrummet. Elever, ansvariga lärare och rektor fick information om studien i form av ett informationsbrev. Där fanns också uppgifter om vart eleverna kunde vända sig för att få stöd och hjälp.

Vi ställde frågor på en rad olika områden. Det gör att vi vet mycket om de elever som svarade. Frågorna handlade om sociodemografi (bakgrundsfaktorer som till exempel ålder, kön, födelseland, ekonomi eller föräldrarnas utbildningsnivå), sport/idrottsutövande, sexualitet, erfarenhet av frivilligt sex, alkohol och droganvändning, antisocialt beteende, fysiska, psykiska och sexuella övergrepp, erfarenheter av

vård för psykiatriska besvär, självskadebeteende, självskada genom sex, sälja sex, människohandel, kontakt med socialtjänsten, mobbning samt användande av internet, mobiler och pornografi.

Enkäten innefattade även ett antal standardiserade mätinstrument som mäter hur eleverna uppfattar relationen till sina föräldrar, deras självkänsla, symtom på posttraumatisk stress och självskadebeteende. De ungdomar som svarat gick tredje året på gymnasiet 2014. Åldern varierade mellan 16 och 23 år med en medelålder på knappt 18 år. Något fler tjejer än killar deltog och en grupp på 0,9 procent tyckte inte att indelningen kille/tjej passade dem. Vad den grupp som inte tycker att könsindelningen passar dem har svarat på frågorna redovisas på några områden.

1. Svedin, C.G., Priebe, G., Wadsby, M., Jonsson, L. & Fredlund, C. (2015). Unga, sex och internet- i en föränderlig värld. Stiftelsen Allmänna Barnhuset.

Sexuella övergrepp mot barn

Sexuella övergrepp kan bestå av många olika handlingar. Vi har frågat om eleverna varit med om att någon blottat sig för dem, om de övertalats, pressats eller tvingats till att onanera åt någon, ha sex med någon eller om någon annan försökt klä av dem eller tagit på deras könsdelar fast de inte ville.

Drygt var femte elev (21 %) hade erfarenhet av någon form av de övergrepp vi frågat om. De elever där könsindelningen inte passade var allra mest utsatta. Av dem hade hela 40 procent erfarenhet av att utsättas för övergrepp. Det var mer än tre gånger så vanligt att tjejerna hade erfarenheter av sexuella övergrepp (29 %) än att killarna hade det (10 %).

Tjejerna hade erfarenheter av:

Inget Övergrepp	71 %
Något övergrepp	29 %
Övergrepp utan fysisk kontakt	7,6 %
Övergrepp med fysisk kontakt	13 %
Penetrerande övergrepp	9,2 %

Killarna hade erfarenhet av:

Inget Övergrepp	91 %
Något övergrepp	9,6 %
Övergrepp utan fysisk kontakt	3,4 %
Övergrepp med fysisk kontakt	3,1 %
Penetrerande övergrepp	3,0 %

Det händer att människor övertalats, pressas eller tvingas till sexuella handlingar som de inte kan värja sig mot. Har du varit utsatt för något av följande mot din vilja?

De elever som inte tyckte att könsindelningen passade dem var utsatta för övergrepp i större utsträckning än vad både killar och tjejer var (40 %).

Det vanligaste var att den som utsatts hade blivit det vid ett tillfälle, men 17 procent av de utsatta tjejerna och 28 procent av de utsatta killarna hade varit med om sexuella övergrepp mer än fem gånger.

De elever som varit utsatta för sexuella övergrepp under uppväxten bodde i mindre utsträckning med bägge sina föräldrar och skattade att familjens ekonomi var sämre jämfört med eleverna utan erfarenheter av sexuella övergrepp.

Vem är förövaren?

Helt okända personer som förövare var vanligt, även om den som utsattes för övergrepp oftast kände förövaren sedan tidigare. Endast 2 procent av eleverna svarade att familjemedlemmar (föräldrar, syskon eller familjehemsföräldrar) var förövare. En dryg tredjedel av förövarna (36 %) var någon som var relativt jämnårig med den som utsatts.

1 procent av de elever som utsatts för övergrepp svarade att de utsatts av en lärare. Det innebär att det var ungefär lika vanligt att utsättas av en lärare som av en förälder eller styvförälder.

0,2 procent hade utsatts av en familjehemsförälder.

Förövare av övergrepp (vid flera förövare den första eller den mest aktiva)

Någon för dig helt okänd person	37 %
Ungefär jämnårig som du kände	23 %
Pojkvän/flickvän och före detta dito	13 %
Någon som du lärde känna via Internet	7,5 %
Annan släkting	2,2 %
Förälder eller styvförälder	1,1 %
Lärare	1,0 %
Syskon eller styvsyskon	0,7 %
Familjehemsförälder	0,2 %
Idrottsledare eller lagledare	0,1 %
Annan	12 %

Ökar de sexuella övergreppen mot barn?

Under de senaste tio åren har antalet polisanmälningar om våldtäkter mot barn (under 18 år) ökat kraftigt. Det har debatterats om ökningen beror på en faktisk ökning av brottsligheten eller på att fler utsatta slår larm och anmäler.

När vi jämför hur stor andel av eleverna som varit utsatta för de grovsta (penetrerande) övergreppen i undersökningarna 2004, 2009 respektive 2015 så ser vi en minskning i procentsiffrorna. 2004 svarade 9,8 procent av eleverna att de varit utsatta, 2009 hade siffran sjunkit till 6,9 procent och 2014 har den sjunkit ytterligare till 6,6 procent. Minskningen mellan 2004 och 2009 är statistiskt signifikant, medan minskningen mellan 2009 och 2014 ligger inom den statistiska felmarginalen.

Samma minskande trend gäller för tjejer och killar var för sig. Andelen tjejer som utsatts för penetrerande övergrepp har under tioårsperioden minskat från 13,5 procent till 9,2 procent. Andelen killar som utsatts för penetrerande övergrepp har under tioårsperioden minskat från 5,5 procent till 3,0 procent.

Sex och avklädda bilder på nätet

I Sverige har de flesta unga tillgång till egen mobiltelefon och/eller en dator med internetuppkoppling. Många gör skolarbete, spelar spel, kollar videoklipp och håller kontakt med vänner via nätet. En del tonåringar använder också nätet för att ha sex eller hitta en partner. Att exponera sig sexuellt genom att lägga ut eller skicka avklädda bilder kan också ingå i att ha sex på nätet.

Har du någonsin skickat avklädda filmer/bilder där bröst, kön eller rumpa syns?

Hur vanligt är det att unga har sex med någon de träffat online?

De flesta av eleverna i vår undersökning hade haft frivilligt sex (66 %). Medelåldern vid sexdebuten var drygt femton år. De flesta av eleverna som hade haft sex hade haft det med en eller några få olika personer. Drygt en tiondel av de elever som haft sex hade haft det med fler än tio personer.

Undersökningen visar att nätanvändandet bland eleverna ökat men att det är ungefär lika stor andel unga som har sex via nätet som i den förra studien från 2009. Totalt hade 5,7 procent av eleverna lärt känna någon via nätet som de sedan haft sex med på nätet. Vanligast var att det skedd med någon som var något äldre eller någon som var jämngammal. En mindre del av de unga som haft sex på nätet med en nätkontakt, hade haft det med någon som var mer än fem år äldre (12 %.) Av de som haft sex på nätet med en nätkontakt svarade 8,9 procent att de känt sig pressade att ha det.

Lite drygt var tionde elev hade lärt känna någon på nätet som de sedan hade haft sex med utanför nätet under de senaste 12 månaderna (11 %). Det vanligaste var att de unga haft sex med någon som var jämnårig eller något äldre och att man uppfattat mötena som positiva. Men en del hade känt sig pressade att ha sex (8,5 %).

Hur vanligt är det att unga skickar avklädda bilder?

Ungefär en fjärdedel av eleverna (25 %) hade någon gång skickat en avklädd bild eller film. Det var vanligare att tjejer och de som varken kände sig som tjej eller kille hade skickat bilder än att killar gjort det. De flesta elever hade skickat bilderna till någon de kände väl.

Eleverna hade skickat de avklädda bilderna/filmerna till (flera alternativ kunde markeras):

En partner	68 %
En kompis	31 %
Någon jag lärt känna via nätet	22 %
Ingen som jag vet vem det är	7,4 %
En vuxen som jag känner	2,3 %

De senaste 12 månaderna hade 16 procent av eleverna varit med om att någon som de enbart kände via nätet bett dem att skicka sexuella bilder/filmer på sig själva. Många av dem hade då gjort det (41 %). En jämförelse mellan undersökningarna 2009 och 2014 visar att det blivit något ovanligare att elever får frågan om att skicka sexuella bilder på sig själva i den senaste undersökningen. Däremot har det blivit vanligare att de som har fått frågan skickar en bild.

Eleverna fick frågan om de någonsin lagt ut avklädda bilder/filmer. Det var betydligt mer ovanligt än att skicka avklädda bilder. Totalt svarade 2,1 procent att de lagt ut en bild. Det var vanligare att killar lagt ut bilder eller filmer än att tjejer gjort det. Allra vanligast var det bland de elever där könsindelnigen inte passade.

Hur vanligt är det att barn kontaktas av vuxna som vill ha sex när de är ute på nätet?

Vi frågade om eleverna innan 15 års ålder kontaktats på nätet av någon som de tror eller vet var minst fem år äldre och som skickat avklädda bilder på sig själv, försökt få dem att prata om sex, skicka avklädda bilder eller göra något sexuellt. Tjejerna (32 %) och de elever som varken känner sig som tjej eller kille (40 %) hade oftare fått sådana kontaktförsök än killarna (11 %).

Har du någon gång sålt sexuella tjänster?

Sexuell exploatering av barn

I svensk lagstiftning är det förbjudet att köpa sex. Att köpa sex av någon under 18 år ses som särskilt allvarligt. Det är inte förbjudet att ta emot ersättning för sex, trots det upplevs det ofta som tabubelagt och är förknippat med skam.

51 elever (0,9 %) svarade att de någon gång hade sålt sexuella tjänster. Det var vanligare att killar sålt sex (1,2 %) än att tjejer hade gjort det (0,6 %). Bland de elever som upplevde att könsindelningen inte passade dem hade 3,8 procent någon gång sålt sexuella tjänster.

Eleverna som sålt sex var i genomsnitt drygt femton år första gången det hände. De flesta elever, som uppgav att de hade sålt sex, hade gjort det någon eller några enstaka gånger. Andelen ungdomar som hade sålt sex fler än fem gånger var 0,2 procent i hela undersökningsgruppen.

Det var alltså en ytterst liten andel av eleverna som tagit emot ersättning för sex regelbundet eller ofta. På frågan om vilka sexuella handlingar man hade

utfört mot ersättning, nämndes oftast oralsex och vaginalt samlag. För killar som sålt sex var vaginalt samlag vanligast, medan oralsex var vanligast bland tjejer. De flesta elever som sålt sex uppgav mellan en och tre olika sexuella handlingar som de hade utfört mot ersättning.

Ungefär en tredjedel av de elever som sålt sex uppgav att de hade visat sitt könsorgan för någon mot ersättning.

Flera av svarsalternativen, till exempel att visa sitt könsorgan för någon, är sådant som kan utföras via nätet (t.ex. webbkamera) utan ett fysiskt möte. Av svaren framgår inte om handlingarna hade utförts via nätet eller vid ett fysiskt möte.

Vem är köparen?

Vem som är köpare varierar beroende på om det är en kille eller en tjej som sålt sex. Alla tjejer som sålt sex hade gjort det till män. En del av dem hade även sålt sex till kvinnor (11,1 %). Killarna hade oftast sålt sex till kvinnor (64 %). Betydligt färre hade sålt sex till män (16 %) eller till män och kvinnor vid samma tillfälle (6,5 %).

Tjejer som sålt sex hade träffat köpare i olika åldrar, men många hade sålt till unga personer (en del hade sålt sex till flera personer i olika åldrar).

Åldern på de köpare som tjejerna träffat:

15–25 år	50 %
26–45 år	61 %
46 år eller äldre	28 %

Åldern på de köpare som killarna träffat:

15–25 år	55 %
26–45 år	26 %
46 år eller äldre	26 %

Hur kom de i kontakt med köpare?

Knappt hälften av ungdomarna som hade sålt sex uppgav att kontakten med köparen hade skapats via nätet (45 %). Kontakterna på nätet skedde ungefär lika ofta via öppna chatforum och dating/sexsajter som via sociala nätverk utan fokus på sex. Det fanns skillnader mellan hur killar och tjejer kom i kontakt med köpare.

Killar kom i kontakt med köpare genom:

Internet	36 %
På gatan	19 %
Tips genom kompisar	19 %
På nattklubb eller annat uteställe	13 %
Tips genom vuxen	9,7 %
Genom organiserat nätverk (som strippklubb)	9,7 %
På annat sätt	29 %

Tjejer som sålt sex hade betydligt färre kontaktsätt. Många av de alternativ som var vanliga för killarna förekom inte alls bland tjejerna (på gatan, genom tips av kompisar eller vuxen och på uteställen). Tjejer fick kontakt via nätet (62 %) eller på något annat sätt som inte finns med i våra svarsalternativ.

Tjejer kom i kontakt med köpare genom:

Internet	62 %
På gatan	–
Tips genom kompisar	–
På nattklubb eller annat uteställe	–
Tips genom vuxen	–
Genom organiserat nätverk	–
På annat sätt	39 %

Femton elever svarade på en öppen fråga om vad "på annat sätt" kunde innebära. De flesta angav att köparen var någon de redan kände, en vän, flickvän (killar) eller pojkvän (tjejer).

Vad fick de för ersättning?

Vanliga ersättningar som elever fick i utbyte mot sex var:

Pengar	43 %
Alkohol eller cigaretter	30 %
Saker	14 %
Droger	12 %
Mat eller boende	12 %

Andra typer av ersättning som 10 procent eller färre tagit emot var kontantkort till mobilen, modelljobb, gemenskap/tillhörighet, mobiltelefon/dator/surfplatta och aktiviteter (till exempel restaurangbesök eller resor).

Det fanns skillnader mellan killar och tjejer vad gäller ersättning. Tjejer hade oftare fått pengar (61 %) som ersättning. Det var också vanligare att de fått saker (22 %). Killar kryssade i svarsalternativet Annat (36 %) oftare än svarsalternativet Pengar (29 %). Få tjejer kryssade i svarsalternativet Annat (5,9 %).

Det fanns möjlighet för eleverna att i ett öppet svarsalternativ berätta vad de menade med annat. Här var det bara killar som svarade; de nämnde sådant som dryck, godis, taxi hem eller massage.

Varför sålde de sex?

Skälen till att eleverna sålt sex varierade, och det var möjligt att kryssa i flera svarsalternativ. Av de 51 elever som rapporterade att de hade sålt sex angav åtta (16 %) inga andra anledningar än att det var roligt och spännande eller att de gillade att ha sex. De var alla killar. Få killar, och inga tjejer, uppgav att de tvingats att sälja sex. De vanligaste skälen för killarna var att de gillade att ha sex och att det var roligt eller spännande, följt av att de behövde pengar.

Killars skäl att sälja sex:

Gillar att ha sex	52 %
Roligt/spännande	45 %
Behövde pengar	26 %
Mådde psykiskt dåligt/dämpa ångest	23 %
Sexköparen övertalade mig	19 %
Ville ha uppskattning	16 %
Var berusad/drogpåverkad	13 %
Behövde droger	9,7 %
Påverkades av kompis/partner	9,7 %
Ville ha närhet	9,7 %
Får inte sex på annat sätt	3,2 %
Har speciella sexuella önskningar	3,2 %
Blev tvingad att sälja sex	3,2 %
Annat	9,7 %

För tjejerna var de vanligaste skälen till att sälja sex att de behövde pengar och att de mådde psykiskt dåligt och ville dämpa ångesten.

Tjejers skäl att sälja sex:

Behövde pengar	50 %
Mådde psykiskt dåligt/dämpa ångest	44 %
Roligt/spännande	33 %
Ville ha uppskattning	28 %
Gillar att ha sex	28 %
Ville ha närhet	22 %
Behövde droger	17 %
Sexköparen övertalade mig	17 %
Påverkades av kompis/partner	11 %
Var berusad/drogpåverkad	11 %
Får inte sex på annat sätt	-
Har speciella sexuella önskningar	-
Blev tvingad att sälja sex	-
Annat	17 %

Vad har de ungdomar som säljer sex för bakgrund?

När det gäller bakgrundsfaktorer fanns en rad skillnader mellan ungdomar som sålt sex och de som inte hade gjort det.

Elever som sålt sex:

- bodde oftare utan föräldrar; själva, med syskon eller sambo
- bodde oftare i familjehem eller på institution
- hade oftare ekonomiska svårigheter
- hade oftare föräldrar som inte var födda i Sverige, eller var själva födda i ett annat land.

Ungdomar som sålt sex hade i mycket högre utsträckning blivit utsatta för sexuella övergrepp än ungdomar som inte sålt sex. Det gäller framför allt utsatthet för de grövsta, penetrerande övergreppen, det vill säga de som innefattar vaginalsex, oralsex eller analsex. Skillnaderna är återigen stora mellan killar och tjejer.

Tjejer som sålt sex hade erfarenhet av:

Inget övergrepp	5,6 %
Någon form av övergrepp	94 %
Penetrerande övergrepp	72 %

Killar som sålt sex hade erfarenhet av:

Inget övergrepp	59 %
Någon form av övergrepp	41 %
Penetrerande övergrepp	19 %

Har det blivit vanligare att unga säljer sex?

En jämförelse av resultaten från undersökningarna år 2004, 2009 och 2014 visar att andelen unga som sålt sex vare sig har ökat eller minskat under denna tioårsperiod. Procentsatserna varierar något i de olika studierna, men skillnaderna är inte statistiskt säkerställda.

Vet du någon som varit med om människohandel?

Har du varit med om människohandel?

Finns det elever som utsatts för människohandel?

Med människohandel (för sexuella ändamål) menas att en person under 18 år sexuellt utnyttjats genom att någon/några rekryterat, transporterat eller inhyst honom/henne med syfte att tjäna pengar. Personen kan ha transporterats till Sverige från annat land men människohandel kan även ske inom Sveriges gränser. Även om vi vet att många av de barn som utsatts för människohandel inte går i skola, och därför inte deltar i vår studie, ställde vi för första gången frågor om människohandel.

Ungefär var tjugonde elev (5,7 %) kände till någon som varit med om människohandel. En av hundra elever (1,1 %) uppgav att de själva varit med om människohandel för sexuella ändamål. Siffrorna är förvånansvärt höga med tanke på att långt ifrån alla ungdomar med erfarenheter av människohandel kan förväntas nås genom en skolundersökning. Samtidigt är det rimligt att utgå ifrån att det bland elever i åk 3 på gymnasiet finns ett antal som har erfarenhet av människohandel för sexuella ändamål, till exempel att de av en tredje part har blivit utnyttjade för att sälja sex inom Sverige eller att människohandel för sexuella ändamål skedde i samband med krig eller flykt innan de kom till Sverige.

Det var vanligare att ungdomar som rapporterat att de hade varit med om människohandel också hade

varit utsatta för sexuella övergrepp. Däremot var det inte vanligare att ungdomar som uppgav att de varit med om människohandel rapporterade att de hade sålt sex. En möjlig förklaring är att eleverna själva inte har fått någon ersättning, en annan är att en del elever har missförstått frågorna om människohandel, trots att dessa inleddes med en förklaring av vad som avsågs med det.

Såvitt vi vet finns inga tidigare undersökningar där skolungdomar har tillfrågats om sina erfarenheter av människohandel för sexuella ändamål. Det är angeläget att upprepa frågan i kommande undersökningar för att se om resultaten kan bekräftas.

Har du någonsin använt sex för att avsiktligt skada dig själv?

Elever som skadat sig själva med sex

Unga som skadar sig själva genom sex har på senare år uppmärksammats allt mer. Samtidigt finns mycket lite forskning på området.

Av eleverna uppgav 2,2 procent att de skadat sig själva med sex. Det fanns stora könsskillnader och de elever som inte kände att könsindelningen passade skadade sig oftast (9,4 %). Tjejerna (3,3 %) skadade sig med sex oftare än killarna (0,8 %).

Vi frågade de elever som skadat sig genom sex hur ofta det hänt:

1–10 gånger	78 %
11–50 gånger	17 %
Mer än 50 gånger	5 %

De allra flesta tjejer som skadat sig genom sex hade gjort det tillsammans med en man (97 %). Killarna hade gjort det med en kvinna i drygt hälften av fallen (54 %), annars med en man. Två personer svarade att de träffat både en man och kvinna (1,6 %) när de skadade sig.

Vad har de elever som skadat sig genom sex varit med om?

Det var betydligt vanligare att de elever som skadat sig genom sex hade erfarenhet av fysisk misshandel, sexuella övergrepp och erfarenhet av att sälja sex än att andra elever hade det.

Av de som skadat sig genom sex hade de flesta (69 %) upplevt att någon vuxen utsatt dem för fysisk misshandel. Det kan jämföras med elever i allmänhet där en knapp tredjedel utsatts (30 %). Tre fjärdedelar (75 %) hade varit utsatta för sexuella övergrepp jämfört med var femte av alla elever (20 %). Nära hälften (48 %) hade varit utsatta för penetrerande övergrepp.

De killar som skadat sig genom sex var betydligt mer utsatta än elever i allmänhet och killar i allmänhet:

Fysiskt misshandlad av vuxen	65 %
Utsatt för någon form av sexuellt övergrepp	35 %
Utsatt för penetrerande övergrepp	20 %
Sålt sex	21 %

De tjejer som skadat sig genom sex var än mer utsatta än killarna:

Fysiskt misshandlad av vuxen	71 %
Utsatt för någon form av sexuellt övergrepp	83 %
Utsatt för penetrerande övergrepp	52 %
Sålt sex	9 %

Min mamma försökte kontrollera allt jag gjorde.

Min pappa brydde sig om mig.

Relationer till föräldrarna

Den upplevda relationen till föräldrarna mättes med självskattningsformuläret Parental Bonding Instrument (PBI). Det innehåller frågor och påståenden om kontroll och omsorgsgivande från föräldrarnas sida. Upplevelser av mycket kontroll kombinerat med låg omsorg från föräldrarna ses som särskilt negativt för ungas utveckling.

Hur ser de på sina föräldrar?

De som hade erfarenhet av att skicka eller lägga ut avklädda bilder skattade relationen till sina föräldrar sämre än vad andra elever gjorde. De upplevde att mamma och pappa haft både sämre omsorg och högre kontroll än andra elever. Bland killarna var inte skillnaderna lika stora som bland tjejerna.

De elever som under uppväxten varit utsatta för sexuella övergrepp beskrev sina föräldrar, både mamma och pappa, som mindre omsorgsgivande och

mer kontrollerande än elever utan denna erfarenhet. Ju allvarligare övergrepp eleverna varit utsatta för desto lägre skattade de föräldrarnas omsorg och desto högre skattade de föräldrarnas kontroll. Mönstret var starkast hos tjejerna.

Såväl elever som tagit emot ersättning för sex som elever som skadat sig genom sex upplevde att de hade en betydligt sämre relation till sina föräldrar än elever i allmänhet, med mindre omsorg och mer kontroll än andra elever.

Jag har inte
mycket att vara
stolt över.

Jag tycker jag
har många goda
egenskaper.

På det hela taget
är jag nog inte
så lyckad.

Ibland tycker
jag att jag är
helt värdelös.

Självkänsla

Elevernas självkänsla mättes med självskattningsformuläret Rosenberg "Self-esteem" – skala. Eleverna fick ta ställning till en rad påståenden om sig själva, både positiva och negativa.

De grupper av elever som utsatts för sexuella övergrepp, sexuell exploatering eller människohandel, som hade lagt ut eller skickat avklädda bilder eller

som skadat sig genom sex hade alla en lägre självkänsla än elever i allmänhet.

Psykisk hälsa

Elevernas psykiska hälsa mättes med Trauma Symptom Checklist for Children (TSCC) som mäter symtom och beteendestörningar som man ofta ser efter traumatiska upplevelser. Den rymmer olika delskalor som berör symtom på ångest, depression, ilska, posttraumatisk stress, dissociation och sexuella bekymmer. Vissa frågor berör kritiska symtom som i sig borde föranlett fortsatt utredning om den unge haft kontakt med vården.

De grupper av elever som hade utsatts för någon form sexuella övergrepp eller sexuell exploatering, som hade lagt ut eller skickat avklädda bilder och som skadat sig genom sex hade alla fler symtom på posttraumatisk stress än elever i allmänhet. Elever med erfarenhet av att skicka eller lägga ut avklädda bilder hade exempelvis mer ångest och depression och oftare sexuella bekymmer än andra elever.

Elever som varit utsatta för sexuella övergrepp hade fler symtom på samtliga delskalor i självskattningsinstrumentet än vad andra elever hade. Symtom på ångest, depression, ilska, posttraumatisk stress, dissociation och sexuella bekymmer var vanligare. Ju grövre övergrepp eleverna utsatts för, desto mer symtom hade de.

Elever med erfarenheter av att skada sig genom sex och elever som sålt sex uppvisade den absolut sämsta hälsan. Ungdomar som hade sålt sex rapporterade fler symtom på samtliga delskalor. De hade också fler kritiska symtom, det vill säga symtom som kräver en fortsatt klinisk utredning, som självskadebeteende eller önskan att ta livet av sig.

Ungdomar som skadat sig genom sex eller tagit emot ersättning för sex var betydligt mer utsatta än andra vad gäller våld och övergrepp. Det är inte möjligt att genom resultaten i den här studien säga om den psykiska ohälsa de beskriver är en följd av att de skadar sig genom sex eller av den tidigare utsattheten.

Jag gråter ofta.

Jag har ofta otäckta drömmar eller mardrömmar.

Jag kan inte sluta tänka på det hemska som hänt mig.

Jag vill ta livet av mig.

Ibland blir jag hemskt arg och kan inte lugna ner mig.

Jag tvättar mig för att jag känner mig smutsig inuti.

De flesta berättar för någon

Ett barn eller en tonåring som utsatts för övergrepp berättar inte alltid. Det som hänt kan förbli en hemlighet som enbart den som utsatts och den som utsätter känner till, och ingen sätter någonsin ord på vad som hänt. Men de flesta berättar för någon. Det är en startpunkt för att de som har utsatts ska kunna få skydd, stöd och behandling.

Vem berättar de elever som utsatts för sexuella övergrepp för?

Av de drygt tusen elever som utsatts för någon form av övergrepp, har de flesta (66 %) berättat för någon. De tjejer som utsatts för övergrepp berättar oftare för någon (70 %) än vad killarna gör (51 %). Det innebär att väldigt många unga håller övergreppen helt för sig själva.

När unga berättat om vad de utsatts för är det allra vanligaste att de anförtrott sig åt en jämnårig. Det är bara en liten andel som berättat för en vuxen professionell, och än färre som anförtrott sig åt en ideell organisation eller via chattstöd.

De tjejer som har berättat om övergrepp har anförtrott sig åt:

Jämnårig vän	83 %
Mamma	35 %
Flickvän/pojkvän	29 %
Pappa	23 %
Syskon	22 %
Vuxen professionell	18 %
Vuxen släkting eller vän	8,8 %
Frivilligorganisation, typ Bris	1,2 %
Via en community eller chattstöd online	1,0 %
Annan person	6,9 %

Samma tjej kan ha anförtrott sig åt flera olika personer.

De killar som har berättat om övergrepp har anförtrott sig åt:

Jämnårig vän	68 %
Mamma	18 %
Pappa	16 %
Flickvän/pojkvän	14 %
Syskon	12 %
Vuxen professionell	8,7 %
Via en community eller chattstöd online	3,9 %
Vuxen släkting eller vän	3,9 %
Frivilligorganisation, typ Bris	2,9 %
Annan person	18 %

Samma kille kan ha anförtrott sig åt flera olika personer.

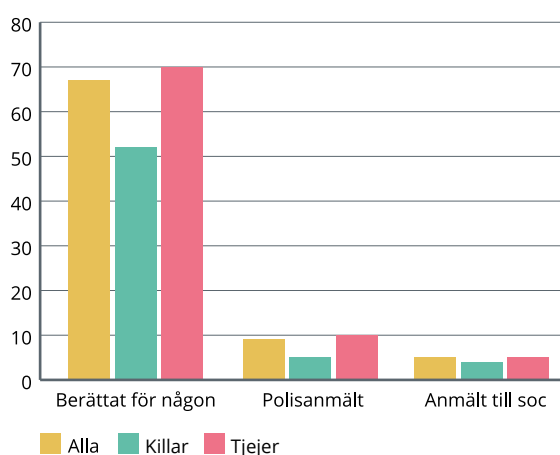
Har du sökt/fått professionell hjälp för det som hände?

Är övergreppen anmälda till polis och socialtjänst?

Av de elever som utsatts för sexuella övergrepp var det mindre än var tionde (9,2 %) som uppgav att övergreppen var anmälda till polisen. Det var vanligare att de övergrepp som drabbat tjejer polisanmälades (10 %) än de övergrepp som drabbat killar (4,5 %).

Än färre elever, knappt var tjugonde (4,4 %), kände till att de övergrepp de utsatts för anmälts till socialtjänsten.

Andel av de elever som utsatts för övergrepp som berättat för någon och som uppger att övergreppen anmälts till polis respektive socialtjänst. Uppdelat på killar respektive tjejer.

Har de elever som utsatts för övergrepp fått stöd eller behandling?

Alla elever som utsatts för sexuella övergrepp svarade inte på frågan om de sökt eller fått hjälp. Men av de 731 elever som svarade var andelen som sökt/fått hjälp låg.

De elever som utsatts för övergrepp hade sökt/fått hjälp av:

Skolkurator/skolpsykolog/skolsköterska	6,9 %
Barn- och ungdomspsykiatri (BUP)	7,0 %
Privat psykoterapeut	4,0 %
Ungdomsmottagningen	3,5 %
Socialtjänsten	1,3 %
Annan	2,5 %

73 procent svarade att de inte behövde hjälp. 10 procent svarade att de hade behövt hjälp men inte sökt.

Vem berättar unga som säljer sex för?

Av de 45 elever som sålt sex och också svarat på om de berättat för någon, var det 23 (ungefär hälften) som svarade ja. Tendensen är snarast att färre berättar för vuxna och fler för en jämnårig än vad som gäller för de elever som utsatts för övergrepp. Av de killar som svarade hade samtliga berättat för en jämnårig vän, av tjejerna hade åtta av elva gjort det.

Vem berättar unga som skadar sig med sex för?

De unga som skadat sig genom sex berättade än mer sällan om sina upplevelser än de elever som utsatts för sexuella övergrepp. Ungefär en tredjedel av de 119 elever som svarat på frågan, att de skadat sig genom sex, hade anförtrott sig åt någon. Två tredjedelar hade inte gjort det. Av de som anförtrott sig åt någon var det återigen betydligt vanligare att en jämnårig fått förtroendet än att en vuxen fått det.

Slutsatser

Könsskillnader

Det är tre gånger vanligare att tjejer utsätts för sexuella övergrepp än att killar gör det. För de killar som utsätts är det lika allvarligt och de berättar mer sällan för andra om vad de varit med om. Allra vanligast är det att personer som inte upplever att könsindelingen passar dem utsätts (40 %).

Det är vanligare att killar tar emot ersättning för sex än att tjejer gör det, och det framträder ett mönster där killar och tjejer ger olika bilder av erfarenheten att sälja sex. Det gäller framför allt anledningen till att sälja sexuella tjänster, där killarna som grupp ger en mer positiv bild än tjejerna. Det gäller också tidigare utsatthet för sexuella övergrepp, till vem man har sålt sex och vilken ersättning man har fått. Det finns all anledning att studera dessa mönster närmare.

Det är tydligt att det finns många könsskillnader på gruppnivå. Det kan också innebära att tjejer och killar behöver olika saker vad gäller förebyggande arbete, vägar att berätta om övergrepp och behandlingsformer. Killar berättar och anmäler mer sällan än tjejer, vilket gör att myndigheter riskerar att underskatta behovet av att erbjuda dem stöd och rehabilitering som de känner sig bekväma med.

Särskilt om unga som skadar sig genom sex

Såvitt vi känner till har det aldrig tidigare genomförts en epidemiologisk studie som handlar om barn och unga som skadar sig själva genom sex.

Resultaten visar att det finns en grupp av unga som känner igen sig och som uppger att de skadat sig själva genom sex. Det är en mycket hårt belastad grupp både när det gäller tidigare erfarenheter av fysisk misshandel och sexuella övergrepp och när det gäller symtom på psykisk ohälsa. De berättar sällan om det de upplever och om sitt självskadande. Fenomenet behöver uppmärksammas mer, inte minst inom hälso- och sjukvården.

Unga som skadat sig genom sex eller som har sålt sex har oftare varit utsatta för sexuella övergrepp och våld än andra jämnåriga. Det är rimligt att anta att tidig upptäckt och intervention vid sexuella övergrepp och våldsbrott kan ha en avgörande betydelse för att förebygga ytterligare utsatthet.

En hypotes är att det är den tidigare utsattheten som är huvudorsak till ohälsan och att såväl självskadandet som att sälja sex är en konsekvens av detta. Att sälja sex och att skada sig med sex utgör en risk för ny utsatthet, och kan bli ett led i en spiral av ständigt ny utsatthet och accelererande självskadebeteende.

Utvecklingen över tid

Hos många vuxna finns en oro, och ibland rentav en fast övertygelse, om att den ökade internetanvändningen har lett till att riskerna för unga att utsättas för övergrepp ökat starkt. Vår studie ger inte stöd för att så skulle vara fallet.

Jämförelser av resultaten från undersökningarna år 2004, 2009 och 2014 visar att det under denna tioårsperiod inte har skett någon nämnvärd ökning eller minskning av andelen unga som har sålt sex, däremot har andelen unga som utsatts för de grävsta penetrerande övergreppen minskat något.

Under samma tid har polisanmälningarna om sexuella övergrepp ökat kraftigt. Det gör att de övergrepp som begås blivit mer synliga. Kanske har internet och den ökande datoranvändningen varit en bidragande orsak till det. Idag räcker det ofta med en polisanmälning om övergrepp för att bevis ska kunna säkras via telefoner och datorer och för att många fler utsatta barn ska kunna identifieras.

De sexuella övergreppen och den sexuella exploateringen har ändrat karaktär. Svaren i vår undersökning tyder på att det kan ha skett förändringar vad gäller de sexuella tjänster som säljs, i fråga om kontaktsätt och ersättning.

Internet har även förändrats till att bli en arena som unga använder för sexuella syften, som att söka sexuella kontakter eller att skicka eller lägga ut avklädda bilder, men bara för en del av de unga. De flesta elever i vår studie använder inte internet på det sättet. En jämförelse mellan studierna 2009 och 2014 visar att det blivit vanligare att skicka eller lägga ut avklädda bilder.

Det är viktigt att fortsätta följa den utvecklingen för att kunna förebygga och stoppa att unga blir utsatta och för att kunna förstå vad de unga som söker hjälp har utsatts för.

Internet har blivit en ny kontaktväg mellan förövare och utsatta, som delvis har ersatt tidigare kontaktvägar, men den ökade internetanvändningen tycks inte ha ökat den totala utsattheten. Kunskapen om att vår undersökning inte stödjer teorier om att de sexuella övergreppen ökat till följd av den ökade internetanvändningen bland unga, är inte ett skäl att avfärda oro. De övergrepp som sker via internet är tillräckligt allvarliga, och internet är ett tillräckligt vanligt kontaktsätt vid sexuella övergrepp för att tas på allvar. Målet är att inget barn ska utsättas för övergrepp.

Få unga får behandling

Vår studie visar att elever som utsatts för övergrepp eller sexuell exploatering löper en kraftigt ökad risk för psykisk ohälsa. Den ökade risken för ohälsa gäller även unga som själva skickar eller lägger ut avklädda bilder, och i synnerhet unga som skadar sig med sex. Det är viktigt att komma ihåg att det vi beskriver är hur mycket symtom grupper av unga har. Variationen mellan olika individer är stor, och många faktorer påverkar hur en enskild elev mår efter att till exempel ha utsatts för ett sexuellt övergrepp. Samtidigt som risken för psykisk ohälsa är kraftigt förhöjd och symtombelastningen är stor fångas ytterst få upp i behandling.

En första åtgärd för att fler barn ska få tillgång till den rehabilitering som de har rätt till är att ge ett proaktivt erbjudande till samtliga barn som misstänks vara utsatta för sexualbrott i en polisanmälan. Erbjudandet bör innefatta stöd och information om kris- och behandlingsinsatser. Informationen behöver vara grundlig och anpassad för barn och vuxna i kris. Det räcker inte att enbart informera om vart man kan ringa om man vill ha behandling. Det förutsätter både att barn och föräldrar har kraft och motivation att ta initiativ till att söka hjälp i den kris de befinner sig i och att de själva har kunskaper om vilka symtom och reaktioner som kräver professionellt stöd och vad behandlingen kan ge.

Det är vanligt att både barn och föräldrar känner skuld och skam över att barnet utsatts för övergrepp. Varje ny kontakt de måste ta kräver då mycket av dem. För personer som aldrig varit i kontakt med behandlare är det svårt att veta vad behandlingen kan ge dem. De behöver konkret information om vilka effekter den kan ha på olika former av symtom. Man kan inte heller förutsätta att föräldrar självklart känner till de frågor, tankar eller symtom som barnet har, eller att de förknippar symtomen med de sexuella övergreppen. Många symtom är inte synliga för omgivningen men ändå mycket plågsamma för den som är utsatt. Det innebär att barnet själv behöver få information och en möjlighet att berätta om hur han, hon eller hen mår.

Informationen kan till exempel innehålla:

- Vanliga reaktioner och symtom efter sexuella övergrepp
- Att reaktioner och symtom kan komma efter ett tag
- Vilka former av stöd och behandling som finns och vad de kan ge
- Om man inte vill ha stöd eller behandling nu – vilka är tecknen på att man ska söka behandling i ett senare skede?

I de ungas värld

Många av de sexuella övergreppen äger rum i ungdomsvärlden, utan insyn från vuxna. En stor andel av övergreppen begås av någon som är relativt jämnårig, och barn och unga som utsatts för övergrepp anförtror sig betydligt oftare åt en jämnårig än åt en vuxen.

Vår slutsats är att arbetet mot sexuella övergrepp i större utsträckning än vad som sker idag måste riktas direkt mot barn och unga. Det gäller flera olika målgrupper:

- Barn och unga som är i riskzonen för att utsättas
- Barn och unga som har utsatts för övergrepp
- Barn och unga som känner till eller har bevittnat övergrepp
- Barn och unga som begått övergrepp mot jämnåriga eller yngre barn eller är i riskzonen för att göra det

Ska vi nå alla barn och unga, även de som inte anförtror sig åt vuxna, måste de få information och insatser där de finns. Information till barn och unga via nätet har de senaste åren byggts upp. Den behöver kompletteras med information och förebyggande arbete i skolan. Förebyggande åtgärder behövs även i de fall då sexuella övergrepp begås av lärare eller annan skolpersonal.

För att skolpersonal ska kunna informera om övergrepp, kunna fånga upp signaler, ta emot berättelser och slå larm krävs kunskap. Det innebär att skolpersonal behöver utbildas om våld och övergrepp mot barn och unga. Ett viktigt steg är att sådan kunskap blir obligatorisk på utbildningar för exempelvis blivande lärare, rektorer, fritidspedagoger, förskollärare, kuratorer och psykologer.

Grupper med ökad risk

Vi vill särskilt uppmärksamma några grupper av unga som i vår undersökning eller i tidigare forskning visat sig ha en förhöjd risk att utsättas för övergrepp. Det gäller:

- Unga vars könstillhörighet, könsidentitet, könsuttryck eller sexuella läggning inte följer omgivningens konventioner eller förhärskande normer
- Tjejer
- Barn och unga som har bristande vuxenstöd på grund av dålig kontakt med föräldrarna, är placerade eller på rymmen
- Barn och unga med tidigare upplevelse av sexuella övergrepp och våld som gör att de inte förmår att skydda sig själva eller utsätter sig själva för stora risker
- Barn och unga med funktionsnedsättning

Dessa grupper tycks ha ett sämre skydd mot att utsättas, och har därmed i praktiken inte samma rättigheter som andra barn.

Stora mörkertal

Trots många års massmedial uppmärksamhet kring sexuella övergrepp var det i vår studie mindre än en tiondel av de unga som utsatts för sexuella övergrepp som uppgav att övergreppen anmälts till polis eller socialtjänst.

Andelen var ännu lägre när det gäller unga som utsatts för sexuell exploatering. De flesta berättar för någon, men deras berättelser stannar i kamratkretsen eller i familjen. Samhällets resurser satsas då främst på de knappa tio procent som anmäler brott, de övriga nittio procenten får inte del av satsningarna.

Här behöver vi tänka om!

- **JÄMNÅRIGA** behöver information om sexuella övergrepp och hur de gör om de vill slå larm och anmäla. Skolan är en självklar plats för sådan information. Mediakampanjer och lättillgänglig information på myndigheters hemsidor kan bidra till att information blir allmänt tillgänglig.
- **JÄMNÅRIGA OCH VUXNA** behöver mer kunskap om hur de stöttar utsatta barn och unga i vardagen – oavsett om brotten anmälts eller inte.
- **VUXNA SOM ARBETAR MED BARN** behöver bli bättre på att ställa frågor om övergrepp, att uppmärksamma övergrepp, och att agera. För att det ska bli verklighet behöver de få utbildning om våld och övergrepp mot barn redan när de utbildas.
- **VUXNA I ALLMÄNNHET** behöver ha tillgång till information om hur de kan uppmärksamma övergrepp och om hur de slår larm. Myndigheters hemsidor och mediakampanjer kan bidra till att information blir lättare att hitta.
- **VARJE BARN** i Sverige ska ha tillgång till ett Barnahus av god kvalitet om de misstänks vara utsatta för våld eller övergrepp. Det innebär att alla barn som misstänks ha varit utsatta för misshandel eller sexuella övergrepp ska utredas skyndsamt, av kvalificerad personal och i en barnvänlig miljö. Det innebär också att alla barn som misstänks ha varit utsatta för misshandel eller sexuella övergrepp ska erbjudas stöd, information och vid behov fortsatt behandling.
- **DET BEMÖTANDE OCH DET STÖD** som barn och unga får efter avslöjande om övergrepp behöver granskas och utvecklas utifrån vad barn och unga själva vill ha. Det går inte att utesluta att en del barn och unga väljer bort att berätta för vuxna om övergrepp utifrån en realistisk bedömning om att det stöd de kan erbjudas inte är till hjälp för dem.

Och om man inte pratar om det, det är väl också då barnen tror att det är okej liksom. Att det är så här det ska vara, att de inte vet att det är fel.

Jag tror att det är viktigt att man pratar med sitt barn oavsett vad det handlar om. För det gör ju att barnen märker att föräldern lyssnar. Och finns det inte tiden till att prata så kommer barnet förmodligen inte att berätta om det hänt något jobbigt.

Dags att prata om sexuella övergrepp mot barn!

Webbplatsen www.dagsattprat.com.se är skapad av Stiftelsen Allmänna Barnhuset med hjälp av medel från regeringen. Vi vill öka kunskapen om sexuella övergrepp mot barn. Målet är att barn ska få bättre skydd mot sexuella övergrepp och att utsatta barn ska berätta och få hjälp. Inget barn i Sverige ska behöva vara med om övergrepp.

Förr eller senare hör alla talas om sexuella övergrepp. Barn kan få veta att sexuella övergrepp finns på olika sätt. Så fort ett barn börjar lyssna på radio, se på TV, läsa tidningar eller löpsedlar så konfronteras de med nyheter om sexuella övergrepp.

Nyheter är inte gjorda för barn och det är svårt att förstå och lätt att missuppfatta. Barn behöver förklaringar och fakta som de kan förstå. De behöver också veta var gränserna går så att de inte utsätter andra. Många av de barn och unga som vi träffat saknar att få information direkt från vuxna.

Inget barn ska behöva vara med om övergrepp. Om de inte fått veta något om övergrepp blir de helt försvarslösa. De kanske inte ens förstår att det de varit med om är fel, och de vet inte hur de ska slå larm.

Webbplatsen har tagits fram tillsammans med barn och unga. Under hösten 2014 har vi träffat 36 barn och unga vuxna för att ta del av deras

synpunkter och erfarenheter. Vi har träffat barn och unga som själva varit utsatta för övergrepp, och barn som inte har varit det. Vi har ställt frågor om hur de har fått reda på att det finns sexuella övergrepp och om det är något de saknat i informationen. Vi har också frågat om hur de vill bli bemötta av vuxna och av jämnåriga om de har varit med om sexuella övergrepp eller något annat svårt. De har också haft synpunkter på hur webbplatsen ska se ut och vad den ska innehålla.

De citat som finns på webbplatsen kommer från de barn vi träffat om vi inte skrivit något annat. Några av dem har vi träffat många gånger. De har gjort egna digitala berättelser, hjälpt till att formulera råd eller skrivit bloggtexter.

Webbplatsen har också tagits fram med hjälp av vuxna. Vi har tagit del av erfarenheter från föräldrar, vuxna som arbetar med barn och forskare. Många av dem finns synliga på webbplatsen, genom intervjuer och blogginlägg.

Hur många barn i Sverige har utsatts för sexuella övergrepp och sexuell exploatering? Hur mår de? Vem har de berättat för och vilket stöd har de fått?

Den här skriften ger en kort sammanfattning av en undersökning från 2014 där ett representativt urval av närmare 6000 gymnasieelever har fått svara på frågor om deras erfarenheter av sexuella övergrepp och sexuell exploatering under uppväxten. Resultaten i den här skriften bygger på vad eleverna själva har valt att berätta. Undersökningen har genomförts av forskare från Linköpings och Lunds universitet på uppdrag av Stiftelsen Allmänna Barnhuset och har finansierats av regeringen.

Sexuella övergrepp kan och ska förebyggas, och arbetet med att förebygga behöver bygga på kunskaper och fakta.

FÖRFATTARE:

Åsa Landberg, leg psykolog, leg psykoterapeut, Stiftelsen Allmänna Barnhuset

Carl Göran Svedin, professor i barn- och ungdomspsykiatri, Barnafriad
– Nationellt kunskapscentrum, Linköpings universitet

Gisela Priebe, docent i psykologi, Lunds universitet

Marie Wadsby, docent i barn- och ungdomspsykiatri, Linköpings universitet

Linda Jonsson, doktor i barn- och ungdomspsykiatri, Barnafriad
– Nationellt kunskapscentrum, Linköpings universitet

Cecilia Fredlund, doktorand i barn- och ungdomspsykiatri, Linköpings universitet

Stiftelsen Allmänna Barnhuset är en statlig stiftelse med uppdrag att stödja metod- och kunskapsutveckling med syfte att stärka barn och ungdomar i socialt utsatta situationer. Vårt arbete utgår från FN:s konvention om barnets rättigheter (Barnkonventionen) och fokuserar på att öka kompetensen hos professionella som möter barn genom att utveckla och sprida kunskap från forskning och praktik. Vi ger bland annat anslag till barn och ungdomsforskning, driver egna utvecklingsprojekt, anordnar konferenser och seminarier samt ger ut böcker i aktuella frågor. Läs mer om oss på www.allmannabarnhuset.se

Stiftelsen
Allmänna Barnhuset